

Sygn. akt I ACa 1137/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Tkocz (spr.)
Sędziowie :	SA Piotr Wójtowicz SO del. Artur Żymełka
Protokolant :	Małgorzata Kopeć

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 4 sierpnia 2016 r., sygn. akt I C 121/16,

oddala apelację.

SSO del. Artur Żymełka	SSA Ewa Tkocz	SSA Piotr Wójtowicz
------------------------	---------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 1137/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Częstochowie zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda P. P. kwotę 70.000 złotych z odsetkami ustawowymi od 25 listopada 2015r., a w pozostałej części oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu.

Sąd ten ustalił, że na skutek wypadku drogowego w dniu (...) śmierć poniósł ojciec powoda A. P. (1).

Sprawca tego wypadku, który uznany został za winnego, był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanej Spółce.

Powód P. P. urodził się w dniu (...). Po śmierci ojca sytuacja rodziny znacznie się pogorszyła, a obowiązek jej utrzymania oraz wychowania powoda przejęła jego matka A. P. (2), korzystając przy tym z pomocy swych rodziców T. i R. K..

W wieku 2-3 lat powód zaczął pytać o ojca, zaś rodzina przekazywała mu o nim pozytywne wspomnienia. Na etapie nauki szkolnej dostrzegł, że jego rówieśnicy, mający oboje rodziców, inaczej spędzają czas wolny, wyjeżdżają z nimi na wypoczynek, gdy on był wychowywany wyłącznie przez matkę. Powodowi brakowało ojca przy wykonywaniu zwykłych czynności życia codziennego, podczas prac na podwórku, czy też przy podejmowaniu decyzji związanych z wyborem szkoły. Rozmowy o ojcu były dla powoda trudne pod względem emocjonalnym, lecz nie unikał ich. Rodzina zachowała pamięć o zmarłym A. P. (1), wspomina go, odwiedza jego grób. Do dnia dzisiejszego powód odczuwa brak ojca.

W ocenie Sądu pierwszej instancji roszczenie powoda co do zasady zasługiwało na uwzględnienie. Znajduje ono uzasadnienie w treści art. 24 k.c. w związku z art. 448 k.c.

Sąd Okręgowy wskazał, iż zeznania powoda po upływie osiemnastu lat od dnia wypadku miały emocjonalny charakter. Powód odczuwa brak ojca, trudno mu relacjonować zdarzenia z dorastania, wskazuje na poczucie osamotnienia i żalu po nieodwracalnej utracie osoby najbliższej. Wśród okoliczności wpływających na wysokość zadośćuczynienia Sąd pierwszej instancji uwzględnił dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rolę jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny oraz stopień, w jakim umieli się oni odnaleźć w nowej rzeczywistości.

Żądanie zasądzenia kwoty 100.000 złotych z tytułu zadośćuczynienia Sąd Okręgowy ocenił jako wygórowane, a to z uwagi na wiek powoda w chwili śmierci ojca oraz upływ czasu od dnia zdarzenia. Przyjął, iż powód, liczący wówczas sześć miesięcy, nie był świadomy okoliczności i konsekwencji zdarzenia, nie doznał – w przeciwieństwie do osób dorosłych – emocji bezpośrednio związanych z wypadkiem i utratą osoby najbliższej. Z kolei upływ osiemnastu lat od dnia zdarzenia spowodował, że nauczył się on funkcjonować bez ojca, a jego poczucie krzywdy jest inne, niż w okresie dorastania.

Z tych względów Sąd pierwszej instancji uznał za adekwatne do zakresu krzywdy przyznanie powodowi P. P. zadośćuczynienia w wysokości 70.000 złotych. Sąd miał na względzie charakter zadośćuczynienia, a to że ma ono spełniać funkcję kompensacyjną, musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, a jednocześnie nie może doprowadzić do bezpodstawnego wzbogacenia.

W pozostałej części Sąd oddalił powództwo jako wygórowane.

Odsetki ustawowe orzeczone zostały zgodnie z treścią art. 481 § 1 k.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł na treści art. 100 k.p.c., zaś na mocy art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa opłatę sądową, od uiszczenia której powód był zwolniony.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana – (...) Spółka Akcyjna w W..

Skarżąca zarzucając naruszenie przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego, a to art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. przez wadliwą wykładnię pojęcia krzywdy w powiązaniu z konkretnym dobrem osobistym oraz sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, domagała się obniżenia zadośćuczynienia o 35.000 złotych i oddalenia powództwa w tym zakresie, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a nadto zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest nieuzasadniona. Zaskarżone orzeczenie należy uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny przedstawionego przez strony materiału dowodowego i trafnej wykładni prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny przyjmuje ustalenia i wnioski Sądu Okręgowego jako swoje.

Odnosząc się do zarzutu zawyżenia należnego powodowi zadośćuczynienia i jego nieodpowiedniości zauważyć przyjdzie, że zakres krzywdy poszkodowanego pozostawiony jest do oceny tzw. prawu sędziowskiemu. Oznacza to, że określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowi istotne uprawnienie sądu rozstrzygającego sprawę w pierwszej instancji. Pomimo braku w ustawie szczegółowych kryteriów w oparciu o które należy dokonywać oceny wysokości zadośćuczynienia – poza stwierdzeniem w art. 448 k.c., że suma zadośćuczynienia ma być odpowiednia – judykatura wykształciła powszechnie akceptowane zasady orzekania w tym zakresie. Jednym z podstawowych kryteriów jest odniesienie okoliczności wpływających na wysokość zadośćuczynienia do każdego indywidualnego przypadku i konkretnej osoby poszkodowanej.

W rozpoznawanej sprawie Sąd pierwszej instancji rozważył wszystkie okoliczności mające wpływ na zakres krzywdy powoda P. P., który w wieku sześciu miesięcy utracił ojca, pozbawiony został możliwości wychowywania się w pełnej rodzinie oraz pomocy ojca w dalszym rozwoju psychiczno-emocjonalnym, a także w przyszłości.

Za nieuzasadniony uznać należy zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Nie budzi wątpliwości, że jednym z dóbr osobistych jest życie rodzinne i prawo do utrzymywania więzi wynikających z pokrewieństwa. Oznacza to, iż śmierć członka rodziny powodująca w efekcie przerwanie tych więzi stanowi naruszenie dóbr osobistych jego bliskich i co do zasady skutkuje doznaniem krzywdy.

Powód pozbawiony został więzi z ojcem w wieku sześciu miesięcy i brak tej więzi, jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, towarzyszył mu przez cały okres dorastania, aż do chwili obecnej. Wskazać należy, że więź emocjonalna łącząca dziecko z rodzicem, stanowi jedną z najmocniejszych więzi rodzinnych. Zerwanie jej w takim momencie, jakim jest okres dzieciństwa i dorastania związane jest z wielką krzywdą i cierpieniem. Powód bezpowrotnie utracił możliwość otrzymania ze strony ojca w przyszłości pomocy i wsparcia we wszystkich ważnych sytuacjach życiowych, w których rodzice są dla dzieci opoką (wybór szkoły, uroczystości w przedszkolu i szkole, egzaminy). Nie bez znaczenia jest również okoliczność, iż powód utracił ojca w takim wieku, w którym opieka ze strony obojga rodziców ma istotne znaczenie dla jego prawidłowego rozwoju.

Podkreślenia wymaga, że krzywda musi być każdorazowo oceniana indywidualnie, dlatego też w okolicznościach niniejszej sprawy, wbrew argumentom apelacji, nie sposób przyjąć, iż brak powstania u powoda stanu depresyjnego, wskazuje na to, że nie doznał on krzywdy spowodowanej utratą i brakiem ojca w dalszym życiu.

Wobec powyższego stwierdzić trzeba, iż Sąd pierwszej instancji rozważył wszystkie okoliczności, które miały wpływ na zakres krzywdy powoda w zakresie w jakim wynikało to z prawidłowo poczynionych ustaleń faktycznych.

Podnieść należy, że zgodnie z powszechnie akceptowanym w judykaturze poglądem wyrażonym m.in. przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 listopada 2004r., sygn. akt I CK 219/04 „korygowanie przez sąd drugiej instancji zasądzonego zadośćuczynienia może być aktualne tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie”. Jak wcześniej wskazano Sąd pierwszej instancji uwzględnił wszystkie okoliczności faktyczne mające wpływ na wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia.

Bez znaczenia dla oceny wysokości zadośćuczynienia wynikającego z naruszenia art. 23 k.c. i 24 k.c., a znajdującego oparcie w treści art. 448 k.c., są także powoływane w apelacji twierdzenia, że powód otrzymał w przeszłości odszkodowanie na podstawie art. 446 § 3 k.c. Celem odszkodowania nie jest jednak zrekompensowanie powstałej szkody niematerialnej w postaci cierpień psychicznych.

W konsekwencji, Sąd Apelacyjny ocenił, że zasądzona przez Sąd pierwszej instancji kwota zadośćuczynienia jest adekwatna do zakresu krzywdy jakiej doznał powód w związku ze śmiercią ojca, zaś apelacja nie powołuje żadnych okoliczności, które skutecznie podważyłyby prawidłowość stanowiska Sądu pierwszej instancji odnośnie do wysokości przyznanego powodowi zadośćuczynienia.

Z powyższych względów apelacja jako bezzasadna ulec musiała oddaleniu (art. 385 k.p.c.).

SSO del. Artur Żymełka	SSA Ewa Tkocz	SSA Piotr Wójtowicz
------------------------	---------------	---------------------